

2026-09-18

Avdelningen för socialtjänst, utbildning och arbetsmarknad

Minnesanteckningar Socialchefs nätverket

Datum: 18 september 2026**Tid:** 09.00–16.00**Plats:** Teams

Mötet öppnades av Veronica Carstorp Wolgast. Nya medlemmar som medverkar på mötet var Merete Tillman, Malmö och Stefan Nilsson, Örebro.

Nätverkets egen tid

Informationspunkter från SKR

Åsa Furén-Thulin informerade om pågående utveckling av RSS-strukturen. Fokus ligger på att samla resurser kring större nationella reformer och utvecklingsområden, bland annat samsjuklighetsreformen, digitalisering, systematisk uppföljning samt barn- och ungdomsområdet.

Två aktuella nationella utredningar presenterades:

- Utredningen om ett tredje steg i förändringen av sekretessreglerna för brottsförebyggande arbete.
- Utredningen om en mer kunskapsbaserad socialtjänst och politikens roll i styrningen.

Diskussion om Socialstyrelsens webinarium om äldreomsorg

En omfattande diskussion fördes kring ett webinarium från Socialstyrelsen om styrning, schemaläggning och arbetsmiljö inom äldreomsorgen.

Flera kommuner beskrev negativa reaktioner från verksamhetschefer och medarbetare.

Webbinariet uppfattats av flera som att det presenterade alltför enkla lösningar på mycket komplexa bemanningsutmaningar. Man uttryckte oro för att brukarnas behov och verksamhetens ansvar kommit i skymundan.

Sabina Joyau redogjorde för SKR:s pågående dialog med Socialstyrelsen kring Nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg och konstaterade att frågan redan lyfts i tidigare kontakter med myndigheten. SKR åtog sig att fortsätta dialogen.

Statsbidrag och ekonomistyrning

Diskussion fördes om generella statsbidrag och omställningskostnader.

Inspel från nätverket

Svårigheter att få genomslag för statsbidrag som avsetts stödja socialtjänstens omställning eftersom medlen ofta hanteras som generella kommunbidrag.

Andra lyfte att liknande problem finns i flera kommuner och att resursfördelningsmodellerna påverkar möjligheten att använda medlen för avsett ändamål.

Det efterfrågades tydligare nationell kommunikation om varför bidragen införs och vilka omställningskostnader reformerna faktiskt medför.

Monica Sonde beskrev att motsvarande diskussioner förs bland kommundirektörer och ekonomidirektörer och att SKR arbetar för att tydliggöra reformernas omfattning och konsekvenser.

Dialog och inspel inför SKR:s kommande mandatperiod

Monica Sonde, Sabina Joyau och Åsa Furén-Thulin presenterade arbetet med att samla in underlag och inspel inför SKR:s kommande inriktningsarbete efter valkongressen inför kommande mandatperiod.

Diskussionerna fokuserade på:

- vilket stöd socialtjänsten behöver från SKR,
- vilka områden som bör prioriteras,
- vilka arbetssätt som skapar mest värde för kommunerna.

Gruppdiskussioner genomfördes med stöd av Mentimeter.

Inspel från nätverket

Deltagarna betonade vikten av att SKR fortsatt driver ett starkt nationellt påverkansarbete gentemot regering och myndigheter.

Flera deltagare efterfrågade bättre samordning mellan olika nätverk och verksamhetsområden inom SKR.

Flera lyfte värdet av att SKR sammanför kommuner med liknande utmaningar för erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande.

Synpunkter framfördes på SKR:s ställningstaganden kring schemaläggning och arbete mot så kallad minutstyrning i hemtjänsten.

Regeringens nya tioåriga strategi kring mäns våld mot kvinnor, de två handlingsplanerna kring HRV och prostitution och hur SKR arbetar med våld i nära relationer

Karen Austin och Poya Ashna presenterade regeringens nya tioåriga strategi mot mäns våld mot kvinnor fram till 2035. Strategin utgår från en nationell nollvision mot dödligt våld mot kvinnor och betonar tidig upptäckt, våldsförebyggande arbete, stöd och skydd till våldsutsatta samt brottsförebyggande och återfallsförebyggande insatser. Ett nytt jämställdhetspolitiskt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck har införts, vilket ska ge frågan större synlighet och tydligare styrning. SKR redovisade samtidigt sitt arbete med att stödja kommuner och regioner genom utbildningar för chefer, HR och förtroendevalda samt genom en ny företagshälsotjänst för medarbetare som utsätts för våld i nära relation. Särskilt fokus lyftes också på våld mot äldre samt personer med funktionsnedsättning och behovet av ökad samverkan och kunskap inom dessa områden.

Omställning till ny socialtjänstlag. Dialog kring inriktningen på halvtidskonferens inom lärprocessen

Niklas Eriksson och Maria Högvist presenterade planeringen av halvtidskonferensen inom lärprocessen för omställningen till ny socialtjänstlag. Upplägget bygger på regional anpassning där kommunerna får möjlighet att välja teman utifrån lokala behov. Förslag som presenterades var bland annat samverkan, samhällsplanering, systemledning, tillit till välfärden och avtalssamverkan. Deltagarna fick även lämna inspel via Mentimeter om vilka teman de såg som mest angelägna.

Inspel från nätverket

Att omställningen behöver ses som hela kommunens ansvar och inte enbart socialtjänstens, samt att fler kommunala verksamheter bör involveras i arbetet.

Avtalssamverkan och andra samverkansformer som ett viktigt utvecklingsområde, särskilt för mindre kommuner.

Mer forsknings- och kunskapsbaserat innehåll som komplement till erfarenhetsutbyte.

Vikten av att fokusera på vilka resultat samverkan faktiskt leder till och inte enbart på goda exempel.

Samsjuklighetsreformen. Resultaten av SoS arbete samt intro av SKR:s nya medarbetare som ska arbeta med frågan

Josefin Castillo redovisade det nationella läget i samsjuklighetsreformen och beskrev det påverkansarbete som SKR bedrivit kring ansvarsfördelning, tidsplan och finansiering. Det framhölls att reformens införande har senarelagts till den 1 januari 2028 samt att regionernas ansvar för behandling av skadligt bruk och beroende förtydligats. SKR presenterade även sina nya medarbetare på området, Klara Eck och Madeleine Cleve, som ska arbeta med medlemsstöd under genomförandet av reformen. Därefter presenterade Anna Backman från Socialstyrelsen det nya kunskapsstödet som beskriver gränsdragningen mellan behandling och stöd samt hur kommuner och regioner förväntas samverka kring personer med samsjuklighet.

Inspel från nätverket

Flera deltagare uttryckte oro över att kommunerna riskerar att förlora resurser innan regionerna hunnit bygga upp motsvarande verksamhet.

Tydligare besked efterfrågades om vilka behandlingsinsatser regionerna faktiskt kommer att erbjuda framöver.

Flera betonade vikten av att nå både primärvården och privata vårdgivare tidigt i genomförandet eftersom de kommer att få en central roll i reformen.

Nätverket lyfte även behovet av tydligare avgränsning mellan kommunernas stödansvar och regionernas behandlingsansvar för att undvika otydlighet i tillämpningen.

Prioriterade områdena- vad har hänt sen sist?

Klas Nilsson redovisade arbetet i arbetsgruppen för gemensamt språk och informationsstruktur. Fokus ligger på att ta fram ett ställningstagande om varför ett gemensamt språk är viktigt för socialtjänsten, vilka delar kommunerna själva kan arbeta vidare med och vilka frågor som kräver insatser från nationella aktörer och systemleverantörer.

Sanna Juhlin redovisade arbetet i gruppen om hemtjänstens uppdrag. Gruppen arbetar bland annat med ansvarsfördelning mellan kommuner och andra aktörer, utveckling av reflektionsmaterial kring förebyggande

insatser samt dialog med bland annat apoteksaktörer, Postnord och andra verksamheter där ansvarsfördelningen påverkar hemtjänstens uppdrag.

Inspel från nätverket

Man lyfte problem kring läkemedelsförsörjning och lagerhållning samt behovet av tydligare ansvarsfördelning mellan kommuner och andra aktörer.

Arbetsgrupperna konstaterade att arbetet pågår och att mer konkreta förslag kommer att presenteras vid kommande nätverksträffar.

SAMS – en prioriterad fråga. Hur kan vi följa upp hur SAMS används i kommunerna?

Pani Hormatipour och Elisabeth Hejman informerade om att SAMS har identifierats som ett prioriterat område och att det finns ett behov av att följa upp hur arbetssättet används i kommunerna. Fokus ligger på att få en bättre bild av implementeringen och vilka effekter arbetet ger för barn i samhällsvård. Kommunerna uppmuntras att bidra med erfarenheter och exempel från det lokala arbetet.

Arbetet har under året omfattat:

- samverkan mellan skolchefer och socialchefer,
- länsgemensamma initiativ,
- gemensamma kartlägningsfrågor,
- regionala arbetsgrupper.

Inspel från nätverket

Deltagarna lyfte behovet av gemensamma uppföljningsfrågor, erfarenhetsutbyte mellan kommuner och fortsatt samverkan mellan socialchefer och skolchefer. Det efterfrågades också bättre kunskap om hur SAMS används i praktiken och vilka resultat som kan ses för barns skolgång och utveckling.

Skyddat boende reformen. Vad har SoS och Unizon sett sen reformen och vad upplever ni ute i kommunerna?

SKR, Socialstyrelsen och Unizon redovisade sina erfarenheter av reformen. Unizon beskrev att antalet placeringar i skyddat boende fortsätter att minska trots att våldet enligt flera rapporter inte minskat utan snarare blivit grövre. Socialstyrelsen presenterade pågående uppdrag kring

kvalitetsutveckling, tillgång till skyddade boenden och stöd till socialtjänstens handläggning.

Inspel från nätverket

Det lyftes att diskussionsformatet gjorde det svårt att ge nyanserade inspel och efterfrågade fortsatt dialog i annan form.

Flera kommuner beskrev att de i högre utsträckning använder hemmaplanslösningar och andra stödinsatser som alternativ till placering i skyddat boende.

Det framhölls att tillgången på skyddade boenden i sig inte upplevdes som det största problemet, utan snarare vilka målgrupper som är svåra att placera samt hur alternativa stödformer utvecklas.

Två nya utredningar inom äldreomsorgen om att välja kön på personalen och stärkt ledarskap. Dialog kring nätverkets syn på uppdragen.

Elsa Lyon och Karin Liljeblad presenterade två pågående statliga utredningar: utredningen om stärkt ledarskap i äldreomsorgen och utredningen om trygghet i äldreomsorgen samt möjlighet att välja kön på personal. SKR redovisade sina inspel till utredningarna och betonade att fokus bör ligga på chefers organisatoriska förutsättningar snarare än nya formella utbildningskrav samt att frågor om val av kön på personal måste analyseras utifrån konsekvenser för arbetsmiljö, kompetensförsörjning, kontinuitet och diskriminering.

Inspel från nätverket

Flera deltagare framhöll att äldreomsorgens största utmaning inte är chefers utbildningsnivå utan brist på organisatoriskt stöd, höga personalgrupper och svåra arbetsvillkor.

Det fanns bred skepsis mot krav på medicinsk kompetens för chefer; flera menade att äldreomsorgen är en social verksamhet där medicinsk kompetens redan finns hos andra professioner.

När det gäller möjligheten att välja kön på personal lyftes risker för kompetensförsörjning, bemanningsproblem och diskriminering. Flera kommuner beskrev att individuella önskemål redan hanteras när det är möjligt, men att man inte såg behov av ny lagstiftning på området.

Hur ska kommunerna arbeta och förhålla sig till kommunal hyresgaranti? Systemstöd behövs

Ove Ledin informerade om den nya lagstiftningen om kommunal hyresgaranti som trädde i kraft den 1 september 2026 och konstaterade att det fortfarande finns begränsat stöd för hur regelverket ska tillämpas i praktiken. Boverket och Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram vägledning och utbildningsinsatser för kommunerna.

Inspel från nätverket

Flera kommuner beskrev osäkerhet kring hur handläggning och organisation ska utformas. Särskilda svårigheter i storstadskommuner med en snabb bostadsmarknad.

Den s.k. Göteborgs modellen beskrevs där ansvaret ligger utanför socialtjänsten.

Mindre kommuner sannolikt kommer att få få ärenden men att administrationen ändå kan bli omfattande.

Nätverket efterfrågade erfarenhetsutbyte, spridning av goda exempel och tydligare nationellt stöd under införandet.

SiS-utredningens förslag i korthet och tid för frågor

Marta Gandra, sekreterare i utredningen, presenterade huvuddragen i SiS-utredningen. Utredningen bedömer att kvaliteten varierar mellan ungdomshemmen och att det fortfarande finns allvarliga brister. Därför föreslås bland annat en ny myndighet för statlig barn- och ungdomsvård, tydligare vårdkedjor, ökad specialisering, stärkt hälso- och sjukvård, mindre vårdgrupper samt större fokus på skolgång och långsiktiga resultat. Utredningen föreslår också att staten tar ett större ansvar för finansieringen.

Inspel från nätverket

Man uttryckte uppskattning för utredningen och menade att den fångar flera av de problem som kommunerna länge har lyft.

Diskussion fördes om förslaget att skapa en ny myndighet och om omfattningen av administrationen på SiS huvudkontor.

Marta Gandra redovisade att SiS ledning ställt sig positiv till flera delar av utredningen men motsätter sig förslagen om en ny myndighet och en särskild genomförandeorganisation.

Skolans betydelse för placerade barns utveckling lyftes fram som en särskilt viktig framgångsfaktor.

Övrigt:

Följande personer anmälde intresse till fortsatt dialog om ekonomistyrning och förebyggande arbete:

- Karin Bülow
- Ulrika Westerlund

Anteckningarna har genererats med hjälp av AI.